

[Sundhedsministeren]

som bærere af en diagnose, men at vi bliver opfattet som hele mennesker, som selvstændige individer. Det er en udfordring, der gælder ikke alene Rigshospitalet, men hele det danske sundhedsvæsen, at man tilrettelægger sin virksomhed, så man respekterer enkeltindividet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 114:

Forslag til lov om Serum Instituttet A/S.
Af sundhedsministeren (Ester Larsen).
(Fremsat 4/12 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

I aftale af 26. november 1992 om finansloven for 1993 indgår omdannelsen af Statens Seruminstitut til et aktieselskab. Ministeren siger i sin fremsættelse, at det er regeringens opfattelse, at virksomhedsdrift på forretningsmæssige vilkår bør foregå i private virksomheder. Den ideologi deler vi ikke til fulde i Socialdemokratiet, men når forslaget nu er en del af forliget, har vi set det som vores opgave at sikre, at situationen for befolkningen ikke forringes, og at medarbejderne får gode arbejdsforhold til at gennemføre forebyggelse og behandling, forskning og produktion, således at instituttets høje internationale niveau bevares.

Man kunne stille spørgsmålet, om dette ikke kunne opnås på anden vis, og det har været undersøgt af en arbejdsgruppe, der konkluderer, at aktieselskabsformen er at foretrække.

Arbejdsgruppen konstaterer tillige, at de opgaver, Seruminstitutet udfører, ikke kan udføres andre steder med samme ekspertise. Derfor indgår det i forslaget, at staten skal entrettes med instituttet for at få udført en række opgaver. Det synes jeg er vigtigt.

Jeg har således hæftet mig ved, at det er ministerens opfattelse, at det omdannede seruminstitut fortsat skal være et led i det danske sundhedsvæsen. Deri er vi ganske enige, men det er meget væsentligt for Socialdemokratiet, at de funktioner af såvel rådgivende som praktisk art, der udføres for alle landets læger, ikke forringes med denne omdannelse.

Jeg føler mig også foranlediget til at understrege nødvendigheden af, at forsyningssikkerheden af vaccine, blodprodukter osv. ikke forringes i fremtiden. Ministeren skriver i bemærkningerne, at instituttet er eksklusivt i forhold til registrering af vacciner, og i tilfælde af interessekonflikt vil Sundhedsstyrelsen være henvist til at indhente rådgivning fra udlandet. Vi vil godt se lidt nærmere på dette spørgsmål i udvalget. Vi er også meget optaget af, at forskningen kan fortsætte i mindst samme omfang som det nuværende.

Modellen for denne omdannelse kender vi fra andre statsinstitutioner. Ministeren indskyder aktiekapitalen, i dette tilfælde 150 mio. kr. Selskabet overtager samtlige aktiver og passiver og indtræder ved overtagelsen i alle Statens Seruminstutts rettigheder og forpligtelser. Alt dette skal naturligvis tinglyses. Statskassen tilgodeses med en kontant indbetaling på 15 mio. kr., som aktieselskabet fremskaffer gennem foreløbige lån. Det er hensigten inden 1995 at udbyde op til 25 pct. af aktierne til salg og at tilbyde medarbejderne køb af aktier. Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at Folketingets Finansudvalg skal have det udarbejdede prospekt til godkendelse. Heraf vil som altid ved prospekter fremgå en økonomisk redegørelse, kursfastsættelse ved udbud m.v.

Må jeg minde om, at der ved tidligere omdannelser af statsvirksomheder er blevet tilbudt en fordelagtig kurs til medarbejderne, og det vil vi godt tale lidt mere med regeringen om i udvalget. Der kan måske også være andre ting i forhold til medarbejdernes situation, som der kan være grundlag for at tale mere om i udvalget.

[Tove Lindbo Larsen]

Der opstår en særlig situation for en række medarbejdere ved omdannelsen af en statsvirksomhed til aktieselskab. Vi har allerede høstet en del erfaringer på området, og det ser umiddelbart ud, som om nogle af de erfaringer er indgået i dette forslag, men som jeg nævnte det, kan der være grund til at se nærmere på det, for det er vores helt klare opfattelse, at ingen medarbejders status skal forringes ved aktieselskabsdannelsen.

Som konklusion vil jeg sige, at vi vil præcisere, at Statens Seruminstitut efter omdannelse til Serum Institutet A/S fortsat skal fungere på et højt fagligt niveau, både hvad angår forskning, rådgivning, uddannelse og praktisk arbejde, og – det understreger jeg – fortsat skal være en del af det danske sundhedsvæsen.

(Kort bemærkning).

Birgitte Husmark (SF):

Fru Tove Lindbo Larsen sagde i sin ordførertale, at hun havde forstået på ministeren, at Seruminstitutet også fremover skulle være et led i det danske sundhedsvæsen. Så vil jeg gerne spørge fru Tove Lindbo Larsen, hvordan det harmonerer med de bemærkninger, som er knyttet til lovforslaget, hvori der står:

»For de ikkeprissatte ydelser« – og det er altså ydelserne rådgivning, forskning, kontrol- og referencefunktioner f.eks. – »til de decentrale og centrale sundhedsmyndigheder vil regeringen undersøge mulighederne for, at Sundhedsministeriet i en overgangsperiode på 4-5 år kan indgå aftaler med Serum Institutet A/S om disse ydelser. Det er hensigten efter udløbet af denne periode at udbyde ydelserne, hvor Serum Institutet A/S må konkurrere med de andre leverandører, herunder Sundhedsministeriets egne institutioner. I det omfang det følger af EF-reglerne, kan det imidlertid blive nødvendigt allerede i forbindelse med selskabets stiftelse at udbyde ydelserne.«

Hvordan harmonerer det med, at Seruminstitutet fortsat skal være et led i det danske sundhedsvæsen?

(Kort bemærkning).

Tove Lindbo Larsen (S):

Det er rigtig, som fru Birgitte Husmark refererer fra bemærkningerne til lovforslaget, at der er tale om en overgangsperiode på 4-5 år,

og jeg synes, det er at se meget langt ud i fremtiden at sige, hvordan man helt præcis skal tilrettelægge det efter den tid.

Jeg vil gerne citere mig selv og sige, at det fortsat er vores opfattelse, at det arbejde, der udføres på et kvalitativt højt niveau, skal komme det danske sundhedsvæsen til gode.

Karen Højte Jensen (KF):

Også dette forslag er et led i finanslovaftalen, og den konservative gruppe støtter forslaget om at omdanne Statens Seruminstitut til et aktieselskab. Forslaget er et led i moderniseringen og markedsorienteringen af den offentlige sektor, og med ændringen får instituttet øgede frihedsgrader, som vil medvirke til, at instituttet får et bedre konkurrencemæssigt udgangspunkt, end den nuværende organisation giver mulighed for. Dette vil ikke mindst have betydning i forhold til eksporten. Teknikken, om jeg så må sige, ved selve omdannelsen bygger på samme principper som omdannelse af andre statsinstitutioner til aktieselskab, og derfor skal jeg ikke kommentere det yderligere.

For den konservative gruppe er det vigtigt, at instituttet fortsat med sine mange forskelligartede opgaver vil eksistere på et højt fagligt niveau.

Jørgen Winther (V):

En debat som denne, hvor seks partier er grundlæggende enige i så at sige alt, er egentlig en underlig form for sport. Men det hører nu engang til, og det er en tradition her op imod juletid, så jeg vil gøre mit indlæg en lille smule kortere, end jeg ellers ville have gjort.

Venstre støtter også den gradvise privatisering af Seruminstitutet, og det er sådan, at indtægten af 1995 er 25 pct. af aktierne afhændet.

Der er 3 fordele ved, at man nu får et aktieselskab, og det er, at det bliver mere smidigt, der kommer hurtigere beslutninger og forhåbentlig også en større handlekraft. Der er god eksportpotentiale inden for dette område på Serum Institutet, og jeg tror, man kan se en blomstrende stigning i eksporten fremover.

De økonomiske konsekvenser for både amt og stat er faktisk tæt på nul, så alt i alt må jeg konkludere, at Venstre glæder sig over, at dette her nu er ved at være en realitet og især over, at personalets rettigheder bliver sikret fremover.

[Jørgen Winther]

Venstre støtter forslaget.

Birgitte Husmark (SF):

Lovforslaget er jo, som Venstres ordfører sagde, en del af finanslovforliget og går ud på, at Statens Seruminstitut omdannes til aktieselskab og skal overtage driften af det, der nu er Statens Seruminstitut.

Sundhedsministeren bemyndiges hermed på statens vegne til at afhænde aktier i selskabet, og inden 1995 skal op til 25 pct. være afhændet. Hvad der skal ske derefter, ligger hen i det uvisse. Det er et af de forhold, vi meget gerne vil have belyst. Salg til samarbejdspartnere er en mulighed. Jamen i den verden, som Statens Seruminstitut nu skal kastes ud i, er samarbejdspartnere jo lige så vel konkurrenter. Hvad med dem?

Regeringen vil undersøge muligheden af, står der i bemærkningerne, at Sundhedsministeriet i en overgangsperiode på 4-5 år kan indgå aftale med Serum Institut A/S, men der står intet om behovet for at sikre det, forslaget kalder de ikkeprissatte ydelser, altså rådgivning, overvågning, kontrol- og referencefunktioner samt forskningsvirksomhed ud over de første 4-5 år: Hvad skal ske med dem? Har vi et Serum Institut? Hvordan skal de opgaver varetages fremover? Hvad, hvis der nu kommer konkurrenter eller ikke kommer konkurrenter? Og hvad med EF? Det vil vi også meget gerne have svar på, inden vi skal skrive betænkning om dette forslag.

Endelig står der også i forslaget, at ved omdannelsen til aktieselskab bortfalder statens udgifter til instituttets anlægsvirksomhed på ca. 35 mio. kr. årlig. Jeg ved ikke, hvordan det så vil sikre, at vi har et Serum Institut, som fungerer optimalt med en moderne maskinpark, og hvad der ellers kan være behov for.

Jeg ser dette forslag, som fru Tove Lindbo Larsen også sagde, som et ideologisk forslag, og det fremgår også med al uønskelig tydelighed af bemærkningerne, hvor der bl.a. står: »Liberaliseringen og den internationale konkurrence skærper kravene til, at statens virksomhedsområder drives på et fornuftigt forretningsmæssigt og driftsøkonomisk grundlag.«

Jeg gad godt vide, hvad det er for en liberalisering, man i denne forbindelse taler om, der skulle gennemtvinge, at Statens Seruminstitut

bliver til et aktieselskab. Jeg forstår simpelt hen ikke den måde at bruge ordene på.

Endelig er der i bemærkningerne en kryptisk sætning, som kan tyde på, at regeringen er træt af eller forventer fremtidige problemer med instituttets produkter. Sætningen lyder:

»Skal instituttet kunne deltage i denne udvikling« – altså konkurrence – »og udnytte sit forretningsmæssige potentiale særlig på eksportmarkederne, samtidig med at statens eventuelle produktansvar bortfalder, er der behov for at sikre instituttet de nødvendige frihedsgrader af organisatorisk og økonomisk karakter.«

Hvad betyder det?

Endelig omtales der i bemærkningerne en rapport fra en arbejdsgruppe, som i juni 1992 har anbefalet, at alle instituttets opgaver udbydes, men det er bare et problem, at der ikke er nogen til at overtage Statens Seruminstituts opgaver med hensyn til forskning, rådgivning, overvågning m.v.

Sundhedsudvalget har desværre ikke set rapporten, og den beder jeg selvfølgelig også om at vi må få i udvalget. Det ville være nyttigt at have et grundlag at tage stilling til denne privatisering på.

Til slut skal jeg sige, at jeg synes, det er skandaløst, at Folketinget på baggrund af et finanslovforlig, der indeholder 5 linier om Statens Seruminstitut, og et lovforslag, der forelå i fredags, skal behandle denne for Danmark så vigtige institutions fremtid. Det kan simpelt hen ikke gøres ansvarligt.

Pia Kjærsgaard (FP):

Fremskridtspartiet behøver ikke at sige så meget om forslaget om at privatisere Seruminstitutet, for vi har jo selv tidligere peget på, at Seruminstitutet er en oplagt institution at privatisere, og derfor er lovforslaget generelt udtryk for et skridt i den rigtige retning. I det store og hele virker den teknik, der skal anvendes til at privatisere Seruminstitutet, fornuftig. Vi havde trods alt hellere set, at der i lovforslaget fra starten var fastsat et endnu større aktiesalg end de nævnte 25 pct., der søges afhændet i løbet af 1995. Det er naturligvis positivt, at der ved omdannelsen til aktieselskab opnås en årlig besparelse på ca. 35 mio. kr., men det havde været på sin plads, om det i forslaget var angivet, at denne besparelse var øremærket til

[Pia Kjærsgaard]

statsgældsafdragelse, så besparelsen ville komme skatteyderne til gode i form af reducerede rentebetalinger. Den finansielle konstruktion bevirker, at det nyetablerede aktieselskab allerede i 1994 er nødt til at foretage lånoptagelse. Denne lånoptagelse opsluger kapital fra virksomheder, der er 100 pct. privatejede. Denne konstruktion kunne man måske nok have foretaget på en lidt bedre måde.

Vi finder det positivt, at der er taget højde for at sikre medarbejdernes opbakning til omdannelsen til et aktieselskab og til en privatisering.

Vi støtter altså forslaget.

Lis Noer Holmberg (CD):

Igennem finanslovforliget har CD tilsluttet sig, at Seruminstitutionen omdannes til aktieselskab, og derfor kan jeg tilsige en positiv udvalgsbehandling.

Lone Dybkjær (RV):

Også Det Radikale Venstre tilslutter sig naturligvis forslaget principielt, fordi det er et led i finanslovaftalen.

Men jeg vil gerne komme med et par andre principielle betragtninger. Jeg synes i virkeligheden, at det havde været mere forsvarligt, hvis vi havde nøjedes med de fem linjer i forbindelse med finanslovaftalen, frem for at vi faktisk nu, hvis vi virkelig skal gøre det i løbet af meget kort tid, skal behandle et indviklet lovkompleks, som det her i virkeligheden er.

Sagen er jo, at hvis man læser selve lovforslaget og bemærkningerne, opdager man, at man direkte eller indirekte giver tilslutning til en lang række ting, som man faktisk ikke får lejlighed til at gennemarbejde. Derfor havde det været langt mere tilfredsstillende, hvis vi havde nøjedes med de fem linjer på finansloven, og så kunne vi på et senere tidspunkt have gået mere i detaljer med forslaget.

Der er en anden ting, der også undrer mig. Når man nu privatiserer – og det er jeg tilhænger af; der er jo også andre institutioner, der er privatiseret – hvad er egentlig så grundfilosofien med hensyn til, hvornår der kommer lovforslag, og hvornår der ikke kommer lovforslag? Mig bekendt kommer der da ikke altid lovforslag, blot fordi man omdanner til aktieselskaber. Så vidt jeg kan se, er det mere eller mindre afhængigt af, hvilket ministerium de forskellige institutioner tilfældigvis tilhører.

Derfor vil jeg gerne spørge sundhedsministeren: Hvor vigtigt er det egentlig – og det kan være, det skal videresendes til finansministeren – at vi rent faktisk lige nu får færdigbehandlet dette lovforslag? Er det i virkeligheden ikke nok, at vi vedtager tekstanmærkningen i forbindelse med finanslovændringen og så begynder at arbejde med selve lovforslaget?

Det, der bekymrer mig, er, at der jo ikke er nogen af os, der seriøst kan gå ind i alle de spørgsmål, der står i bemærkningerne til dette lovforslag, i løbet af så kort tid, som der her er tale om. Det er ikke, fordi jeg ikke er tilhænger af et aktieselskab. Jeg tror, det er rigtigt, sådan som det er foreslået, at det bliver et aktieselskab, men der står virkelig mange komplicerede økonomiske oplysninger i bemærkningerne, som jeg ikke mener vi har nogen særlig god mulighed for at nå at behandle færdig.

Jeg vil ikke kunne afvise sundhedsministeren, hvis hun siger til mig, at jeg godt kunne have fremført disse principielle bemærkninger noget før, men jeg vil blot sige, at det dog vel ikke er for sent, at det sker nu her i forbindelse med en første behandling. Tilslutningen til, at det bliver et aktieselskab, ændrer ikke ved det principielle om, at der skal trækkes nogle penge ud i 1994, sådan som det står her. Men jeg vil gerne sætte et lille spørgsmålstegn ved, om det er hensigtsmæssigt, at vi haster det så hurtigt igennem.

Jeg er for så vidt ikke så bekymret for medarbejderne, fordi jeg mener, de må være omfattet af loven om virksomhedsoverdragelse, eller man kan anvende noget tilsvarende, og det vil sige, at det er noget, man måske nok kan komme igennem med. Jeg er mere bekymret for alt det andet, der direkte eller indirekte står i dette lovforslag, som jeg ikke tror vi kan gennemskue.

(Kort bemærkning).

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg vil gerne gøre en bemærkning til fru Lone Dybkjærs bemærkninger om – vi er selvfølgelig enige i gennemførelsen af forslaget, det skal der ikke herske tvivl om – at vi godt kunne have haft behov for noget længere tid til at arbejde med det.

Jeg er helt enig i, at det var en ordentlig omgang at komme igennem, da man skulle udarbejde sin ordførertale til det. Så hvis der er al-

[Tove Lindbo Larsen]

mindelig stemning for, at det ville være rigtigt, at man med den erindring i baghovedet om, at man er enig i at gennemføre det, men man tager den tid, det måtte tage, så skal det ikke komme an på Socialdemokratiet.

Vi vil gerne være med til dette forslag.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti tilslutter sig forslaget og er positivt over for det, men de hurtige behandlinger vil altid give nogle problemer, enten man er enig eller uenig. Jeg nævnte det før om Rigshospitalet, fordi man kan komme ind i nogle problemer – og det gælder også de følgende lovforslag på dagsordenen – man måske ikke helt har haft overblik over under finanslovforhandlingerne, og som man derfor må tage op. Og det gør, at arbejdet i Sundhedsudvalget og andre udvalg bliver meget forceret, fordi man skal nå så meget og ikke når at få det ordentligt gennemarbejdet.

Man skal selvfølgelig være loyal over for forslaget og få det vedtaget, men jeg synes egentlig, man skylder hinanden, at man også tager sig den fornødne tid til at få rejst spørgsmålene og få dem afklaret. Jeg kan ikke forstå, hvorfor sundhedsudvalgsforslagene skal hastes igennem, når vi i andre udvalg med andre finanslovvedtagelser godt kan vente på at få dem ordentligt undersøgt. Man har jo vedtaget dem, og man ved, at de bliver vedtaget, fordi flertallet er der. Det kan jeg faktisk ikke rigtig forstå.

Men vi er positive over for forslaget og tilslutter os det helt.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Som det er blevet understreget af flere ordførere, er dette forslag udsprunget af finanslovforliget, men jeg har noteret mig de synspunkter, der er givet udtryk for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til

Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 115:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Omlægning af medicintilskud til visse lægemidler).

Af sundhedsministeren (Ester Larsen).
(Fremsat 4/12 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Torben Lund (S):

Jeg vil gerne begynde med at sige, at jeg synes, det er trist at konstatere, at der her i Folketinget stadig væk er et flertal, der blokerer for den mest naturlige og den mest effektive måde at få nedbragt medicinudgifterne på, nemlig ved at det offentlige medvirkede ved at fastsætte den pris, lægemidlet må sælges til her i landet. Det er jo ikke så trist for Socialdemokratiet eller for mig, men det er trist for patienterne, og det er trist for Sygesikringen.

Når vi nu giver tilslutning til en fastkronetilskudsordning, er det ikke, fordi vi har ændret holdning til, hvad der ville være det rigtige initiativ til nedbringelse af medicinudgifterne, men det er alene en accept af, at vi måtte afprøve, om de positive virkninger af en fastkronetilskudsordning, som forslagsstillerne – og det forstår jeg ikke mindst er Det Radikale Venstre – hævder eksisterer, nu også kan opfyldes. Det vil selvfølgelig være positivt, hvis lægemiddelforbruget kan flyttes til billigere præparater, og det vil også være positivt, i det omfang det måtte have en generel prisdæmpende virkning på lægemiddelmarkedet.

Der knytter sig jo nogle betænkeligheder ved at lave forslag af denne art, og i forhold til patienterne vil jeg pege på to. Den ene er, om man nu kan være sikker på, at lægerne så også ordinerer det billigste præparat til patienterne, og det andet problem, der kan opstå, er, om de patienter, som af behandlingsmæssige grunde ikke kan tåle det billigste præparat, nu bliver tilstrækkeligt sikret.